

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор ліцею

Олена СОСНОВА

Наказ 31.08.2023 №

**КОДЕКС БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА (КБОС)
у Пришибському ліцеї
Донецької селищної ради Ізюмського району Харківської області**

ВСТУП

Основним завданням сучасної школи є створення безпечного освітнього середовища, а також забезпечення прав, свобод та інтересів дітей. Концепція «Нова українська школа» (НУШ) вимагає реформування існуючого алгоритму розвивальної, корекційної та профілактичної роботи. Головним правилом для усіх дій працівників Пришибського ліцею Донецької селищної ради Ізюмського району Харківської області - необхідність діяти у найкращих інтересах дитини. Кожен працівник закладу повинен ставитися до дітей з повагою та враховувати їхні потреби. Використання працівником будь-якої форми насильства проти дитини є неприйнятною. Працівники ліцею повинні діяти відповідно до чинного законодавства України та у межах своїх повноважень, використовуючи :

- взаєморозуміння;
- взаємоповагу;
- дружню атмосферу;
- пріоритет прав людини;
- толерантність;
- постійний розвиток;
- здоровий спосіб життя;
- людяність;
- порядність;
- повагу до приватного життя;
- мир тощо.

У Пришибському ліцеї було створено «Кодекс безпечного освітнього середовища» (КБОС), згідно принципів, які регулюють стосунки між усіма учасниками освітнього процесу.

Головною метою якого є навчання дітей і дорослих безпечній взаємодії в освітньому процесі, а також захист дітей від насильства та зловживань з боку однолітків і дорослих (батьків, опікунів або працівників закладу освіти).

Розділ I .ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

1.Працівник - особа, яка працює у закладі освіти згідно з трудовою угодою або за контрактом.

2.Дитина - будь-яка особа віком до 18 років.

3.Особа, уповноважена представляти дитину - один з батьків або осіб, що їх замінюють (опікун).

4.Дозвіл батьків (опікунів) означає дозвіл, наданий хоча б одним з батьків дитини. Проте якщо між батьками дитини немає згоди, їм має бути повідомлено, що питання повинно бути вирішено в родині або рівні суді. за допомогою органів причетних до захисту прав дітей.

5.Насильство проти дитини розуміється, як дії проти дитини, що підлягають покаранню та є забороненими, скоєні будь-якою особою, зокрема працівником закладу освіти, або дії, які загрожують благополуччю дитини, зокрема неналежний догляд за нею.

6.Особа, відповідальна за Інтернет - працівник закладу освіти, призначений керівником для контролю за користуванням дітьми мережею Інтернет на території навчального закладу та їх безпеку під час такого користування.

7.Особисті дані дитини - будь-яка інформація, за допомогою якої можна ідентифікувати дитину.

Розділ II. ЗАВДАННЯ КБОС

Маючи на меті створити безпечний освітній простір, необхідно чітко сформулювати та зазначити завдання, які регламентують засади КОДЕКСУ. Пріоритетними напрямками безпечного освітнього середовища були визначені основні завдання КОДЕКСУ:

1.Визначити поняття «булінгу» (цькування) та його види; виявити чинники, які перешкоджають безпеці учасників освітнього процесу.

2. Відпрацювати систему узгоджених поглядів і уявлень учнів, педагогів, батьків на освітнє середовище ліцею.

3. Обґрунтувати умови організації безпечного освітнього середовища та вимоги (критерії) до його ефективної організації для кожного учасника освітнього процесу.

4. Скласти алгоритм дій реагування та протидії булінгу (цькування).

5. Надавати рекомендації учням, педагогічним працівникам, адміністрації ліцею, батькам щодо організації безпечного середовища в закладі освіти.

Розділ III. БУЛІНГ

Булінг (знуцання, цькування, залякування) - це зарозуміла, образлива поведінка, пов'язана з дисбалансом влади, авторитету або сили. Булінг проявляється у багатьох формах: є вербальна, фізична, соціальна форми боулінгу (цькування), а також кіберзалякування.

Стаття 1. Вербальний булінг. Словесне знущання або залякування за допомогою образливих слів, яке включає в себе постійні образи, погрози й неповажні коментарі про когось (про зовнішній вигляд, релігію, етнічну приналежність, інвалідність, особливості стилю одягу і т. п.).

Стаття 2. Фізичний булінг. Фізичне залякування або булінг за допомогою агресивного фізичного залякування полягає в багаторазово повторюваних ударах, стусанах, підніжках, блокуванні, поштовхах і дотиках небажаним і неналежним чином.

Стаття 3. Соціальний булінг. Соціальне залякування або булінг із застосуванням тактики ізоляції припускає, що когось навмисно не допускають до участі в роботі групи, трапеза це за обіднім столом, гра, заняття спортом чи громадська діяльність.

Стаття 4. Кіберзалякування. Кіберзалякування (кібернасилство) або булінг у кіберпросторі полягає у звинуваченні когось з використанням образливих слів, брехні та неправдивих чуток за допомогою електронної пошти, текстових повідомлень і повідомлень у соціальних мережах. Сексистські, расистські та подібні їм повідомлення створюють ворожу атмосферу, навіть якщо не спрямовані безпосередньо на дитину.

Розділ III. РЕАГУВАННЯ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ

ПОРЯДОК подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування)

Загальні питання

1.Цей Порядок розроблено відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)».

2.Цей Порядок визначає процедуру подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькуванню).

3.Заявниками можуть бути здобувачі освіти, їх батьки/законні представники, працівники та педагогічні працівники гімназії та інші особи.

4.Заявник забезпечує достовірність та повноту наданої інформації.

5.У цьому Порядку терміни вживаються у таких значеннях: Булінг (цькування) - діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

6.Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін - кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Подання заяви про випадки булінгу (цькуванню)

1.Здобувачі освіти, працівники та педагогічні працівники, батьки та інші учасники освітнього процесу, яким стало відомо про випадки булінгу (цькування), учасниками або свідками якого стали, або підозрюють його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб зобов'язані повідомляти директора закладу.

2.Розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу (цькування) здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв про випадки булінгу (цькування) (далі - заява).

3.Заяви, що надійшли на електронну пошту школи отримує секретар, яка зобов'язана терміново повідомити директора та відповідальну особу.

4. Прийом та реєстрацію поданих заяв здійснює відповідальна особа, а в разі її відсутності - особисто директор ліцею або його заступник.

5. Заяви реєструються в окремому журналі звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення в Пришибському ліцеї про випадки булінгу (цькування).

6. Форма заяви оприлюднюється на офіційному веб-сайті ліцею.

7. Датою подання заяви є дата її прийняття.

8. Розгляд заяв здійснює директор ліцею із дотриманням конфіденційності.

Відповідальна особа

1. Відповідальною особою призначається працівник закладу з числа педагогічних працівників.

2. До функцій відповідальної особи відноситься прийом та реєстрація заяв, повідомлення директора ліцею.

3. Відповідальна особа призначається наказом директора закладу.

4. Інформація про відповідальну особу та її контактний телефон оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу.

Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування)

1. За результатами розгляду заяви директор ліцею видає рішення про проведення розслідування випадків булінгу (цькування) із визначенням уповноважених осіб.

2. З метою розслідування випадків булінгу (цькування) уповноважені особи мають право вимагати письмові пояснення та матеріали у сторін.

3. Для прийняття рішення за результатами розслідування директор створює комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) (далі - Комісія) та скликає засідання.

4. Комісія створюється наказом директора ліцею.

5. До складу комісії можуть входити педагогічні працівники (у томі числі психолог, педагог соціальний), батьки постраждалого та булера, директор ліцею та інші зацікавлені особи.

6. Комісія у своїй діяльності керується законодавством України та іншими нормативними документами.

7. Якщо Комісія визначила, що це був булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, то директор ліцею зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах дітей.

8. У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що директор ліцею має повідомити постраждалого.

9. Рішення Комісії приймаються більшістю її членів та реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.

10. Потерпілий чи його/її представник можуть звертатися відразу до уповноважених органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та службу у справах дітей з повідомленням про випадки булінгу (цькування).

11. Батьки зобов'язані виконувати рішення та рекомендації Комісії.

Терміни подання та розгляду заяв

1. Заявники зобов'язані терміново повідомляти директору ліцею про випадки булінгу (цькування), а також подати заяву.

2. Рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб видається протягом 1 робочого дня з дати подання заяви.

3. Розслідування випадків булінгу (цькування) уповноваженими особами здійснюється протягом 3 робочих днів з дати видання рішення про проведення розслідування.

4. За результатами розслідування протягом 1 робочого дня створюється Комісія та призначається її засідання на визначену дату, але не пізніше чим через 3 робочі дні після створення Комісії.

5. Директор Пришибського ліцею зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) службу у справах дітей, відділ освіти про кваліфікований Комісією випадок булінгу (цькування) протягом одного дня.

Реагування на доведені випадки булінгу (цькування)

1. На основі рішення комісії з розгляду випадків булінгу (цькування), яка кваліфікувала випадок як булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, директор ліцею:

- повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України (ювенальна поліція), службі у справах дітей, відділу освіти про випадки булінгу (цькування) у Пришибському ліцеї;

- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психологопедагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили боулінг (цькування), стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування) (далі - Заходи).

2. Заходи здійснюються заступником директора з виховної роботи у взаємодії з психологічною службою ліцею та затверджуються директором.

3. З метою виконання заходів можна оприлюднювати телефони довіри, телефон відповідальної особи.

Відповідальність осіб причетних до булінгу (цькування)

1. Відповідальність за булінг (цькування) встановлена статтею 173 п. 4 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

2. Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

3. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

4. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

5. Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення

штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

6.Неповідомлення директором уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

Розділ IV. АЛГОРИТМ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ БУЛІНГУ

1.Ознайомлення учасників освітнього процесу з нормативно - правовою базою та регулюючими документами щодо превенції проблеми насилля в освітньому середовищі.

2.Проведення зустрічей, круглих столів, семінарів, тренінгів із залученням представників правоохоронних органів, служб соціального захисту, та інших зацікавлених організацій.

3.Організація роботи гуртків, факультативів із психології.

5.Публікація на офіційному сайті Пришибського ліцею для учасників освітнього процесу із переліком організацій, до яких можна звернутися у ситуації насилля та правопорушень (номера телефонів).

6.Ознайомлення педагогічних працівників та здобувачів освіти з інформацією про прояви насильства та його наслідки.

7.Батьківські збори - це форма організації спільної діяльності батьків, учителів, яка передбачає їх спілкування з метою обговорення актуальних питань навчання і виховання, ухвалення рішень.

8.Консультації - форма роботи з батьками, яка передбачає надання фахівцями психологічної служби допомоги батькам із різних проблем родинного виховання.

9.Педагогічний консиліум - форма спілкування учнів, учителів, фахівців психологічної служби навчального закладу та батьків, метою якої є цілісне, різнобічне вивчення особистості учня, вироблення єдиної педагогічної позиції; визначення головних напрямів удосконалення виховного процесу зусиллями вчителів, батьків, самого учня; тренінги спілкування, методики оволодіння аутотренінгом.

Розділ VI.ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ОСОБИСТИХ ДАНИХ ДИТИНИ

1. Особисті дані дитини мають бути захищені, згідно з положеннями Закону України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 р. № 2297-VI.

2. Працівники ліцею, які працюють з особистими даними дітей, повинні зберігати їх конфіденційність і вживати заходів для їх захисту від несанкціонованого доступу.

3. Особисті дані здобувачів освіти надаються лише тим особам і організаціям, які мають на це право, згідно із законодавством України.

4. Працівники Пришибського ліцею мають право працювати з особистими даними дитини та надавати причетним до захисту прав дітей.

5. Працівник Пришибського ліцею може використовувати інформацію про дитину з освітньою або навчальною метою лише за умови анонімності дитини та неможливості її ідентифікації за допомогою такої інформації.

6. Працівник Пришибського ліцею не має права надавати інформацію про дитину, її батьків чи опікунів представникам засобів масової інформації (ЗМІ).

7. Працівники Пришибського ліцею не мають права надавати можливість представникам засобів масової інформації встановлювати контакт з дітьми.

8. Працівники Пришибського ліцею не мають права розмовляти з представниками засобів масової інформації про дітей, їхніх батьків чи опікунів без їхнього дозволу.

Розділ VI. МОНІТОРИНГ КБОС

1. Директор ліцею призначає уповноважену особу за реалізацію Кодексу безпечного освітнього середовища.

2. Призначена особа відповідає за реалізацією АНТИБУЛІНГОВОЇ політики, реагування на будь-які сигнали щодо його порушення, а також за внесення пропозицій стосовно внесення змін до Кодексу.

3. Кожні півроку відповідальна особа повинна проводити загальний моніторинг рівня виконання вимог антибулінгового кодексу працівниками закладу.

4. Під час проведення такого загального моніторингу працівники закладу можуть подавати пропозиції стосовно внесення змін до Кодексу та повідомляти про порушення її вимог на території Пришибського ліцею.

5. На основі результатів відповідальна особа має підготувати звіт та передати його директору ліцею.

6. Враховуючи результати моніторингу, директор Пришибського ліцею повинен внести необхідні зміни до Кодексу та повідомити про них працівників .

Розділ VII ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Кодекс БОС закладу стає чинним у день його оприлюднення.
2. Оприлюднення документа має відбуватися таким чином, щоб він був доступний усім учасникам освітнього процесу (через його розміщення на офіційному сайті ліцею).